

VOGELS KIJKEN VANUIT DE TREIN

D. Jonkers

Het reizen met de trein kan voor vogelaars een aantrekkelijke kant hebben. Wanneer je hiermee reist, naar school of werk of voor je plezier, is het prettig het nuttige met het aangename te verenigen. Zonder op het verkeer te hoeven letten kun je je hobby uitoefenen. Vooral wanneer er grotere treinreizen worden gemaakt gaat er een grote verscheidenheid aan landschapstypen met de daarin voorkomende vogelsoorten aan je voorbij. Vogels kijken vanuit de trein vraagt om een goed opmerkingsvermogen en het is heel spannend om de soms in een flits waargenomen vogels op soort te brengen.

Wat voor vogels zijn er zoal te zien? Vroeger reisde ik jaren lang met de trein van Apeldoorn naar Rotterdam. Tussen de bossen en de voor de spoorbaan uitgegraven heuvels was weinig te zien. Het zicht was te beperkt en mijn blik ging dan omhoog, waar af en toe een Buizerd hoog in de lucht te ontdekken viel. In de Gelderse Vallei werden de vele Eksters, Zwarte Kraaien, Houtduiven, de Kokmeeuwen op weilandjes of akkers en sporadisch een jagende Sperwer gesignaleerd. Het afremmen van de trein gaf de mogelijkheid kleine vogelsoorten te herkennen. In de omgeving van steden of dorpen zaten stevast Huismus, Ringmus, Merel, Witte Kwikstaart, Turkse Tortel maar ook wel eens Kuifleeuwerik. Door de hoge snelheid van de trein worden verder meestal alleen de grote vogelsoorten of groepen van bijvoorbeeld spreeuwen of met de trein meevliegende Boeren-, Huis-, of Gierzwaluwen herkend. Een aparte aanblik vormde altijd het Naardermeer, waar de spoordijk dwars doorheen loopt. In het winterhalfjaar hielden zich op de grote plassen geregeld groepen Meerkoeten, Kuif- en Tafeleenden, Wilde Eenden en wat Futen op. Meer in het voorjaar werden de groepen kleiner en verschenen Aalscholver, Blauwe Reiger, Lepelaar en ook wel een Purperreiger binnen mijn bereik. Het traject vanaf Utrecht was ook altijd goed voor weidevogels als Kievit, Grutto en de in die tijd ook al naar het binnenland oprukkende Scholekster. Zo beleefde ik niet alleen de wisseling der seizoenen door het komen en gaan van vogelsoorten maar ook het uitbreiden der broedgebieden. Het intrigeerde mij of het mogelijk was vogels vanuit de trein te tellen. Een hiervoor geschikte soort leek de Knobbelswaan. En ja, het lukte! Vijf weken achtereenvolgend werd een zelfde traject geteld. De aantallen liepen vanaf de winter tot in het voorjaar op van tien tot zesendertig exemplaren op een lengte van veertig kilometer. Aan het eind van de reeks konden nog vier nesten met broedende vogels tussen Gouda en Woerden worden genoteerd. Later bleek dat verschillende ornithologen ook al op dit idee waren gekomen en dat enkele van hen zelfs getracht hadden op deze wijze broedvogelinventarisaties te verrichten.

Natuurlijk kom je niet alleen algemene soorten tegen. Wat te denken van een Korhoender bij Leusden, een Ooievaar bij Meppel of een Smelleken bij Dronrijp. Als je besluit om met de trein op vakantie naar het buitenland te gaan is dit vanzelfsprekend een uitstekende gelegenheid om onderweg vogels te kijken. Zoals uit het bovenstaande verhaaltje blijkt kunnen forensen naar school of werk een stuk minder eentonig reizen. Waag eens een poging vogels te herkennen. Als je daar plezier in hebt kun je zelf per traject soortenlijstjes maken, Buizerden op paaltjes tellen of van soorten die je maar wilt aantekeningen maken.

Tot slot nog enkele tips. Kijk altijd met de zon mee en zorg voor schone ruiten. Probeer bij het raam te gaan zitten en als de zon het toelaat met de rijrichting mee. Te dichtbij kijken heeft met hoge snelheden weinig zin, te ver weg is altijd moeilijk. Met een strook van 100 - 200 meter kom je al een heel eind.